

UCHWAŁA

Dnia 26 lutego 2018 r.

Sąd Najwyższy - Sąd Dyscyplinarny w składzie:

SSN Dariusz Świecki (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Zbigniew Kwaśniewski

SSN Bogumiła Ustjanicz

Protokolant Katarzyna Wojnicka

przy udziale Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych Marka Hibernera i prokuratora Prokuratury Rejonowej w [...]

w sprawie **W.M.**

sędziego Sądu Okręgowego w [...] w stanie spoczynku

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 26 lutego 2018 r.,

zażalenia, wniesionego przez prokuratora

na uchwałę Sądu Apelacyjnego - Sądu Dyscyplinarnego w [...]

z dnia 25 września 2017 r., sygn. akt ASDo .../17,

w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej

1. utrzymuje w mocy zaskarżoną uchwałę;

2. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz W.M. kwotę 1.200 (tysiąc dwieście) zł za obronę w postępowaniu przed Sądem Najwyższym.

UZASADNIENIE

Uchwałą z dnia 25 września 2017 r. Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny w [...] odmówił udzielenia zezwolenia na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej, w sprawie Prokuratury Rejonowej w [...] o sygn. akt PR 1 Ds.2017, W.M. –

sędziego Sądu Okręgowego w [...] w stanie spoczynku za to, że w dniu 4 maja 2017 r. o godzinie 8.45 w G. kierował samochodem osobowym marki Nissan Terrano w ruchu lądowym będąc w stanie nietrzeźwości 0,26 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu, tj. o czyn z art. 178a § 1 k.k.

Na powyższą uchwałę zażalenie złożył prokurator, zaskarżając ją w całości na niekorzyść sędziego w stanie spoczynku W. M.. W zażaleniu zarzucono błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia poprzez przyjęcie przez Sąd, że nie zachodzi dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa, gdyż uzyskany u W. M. wynik wskazywał na zawartość 0,26 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu, co zważywszy na niepewność wyniku co do 0,01 mg/l, nie daje podstaw do stwierdzenia, że w chwili badania zawartość alkoholu w wydychanym powietrzu przekraczała 0,25 mg/l, podczas, gdy prawidłowa analiza zgromadzonego materiału dowodowego oraz okoliczności zdarzenia oceniane we wzajemnym ze sobą powiązaniu prowadzą do przeciwnego wniosku. W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonej uchwały i wydanie zezwolenia na pociągnięcie sędziego w stanie spoczynku W. M. do odpowiedzialności karnej.

W odpowiedzi na to zażalenie sędzia w stanie spoczynku W. M. oraz jego obrońca wnieśli o utrzymanie w mocy zaskarżonej uchwały, a obrońca nadto o zasądzenie na rzecz sędziego zwrotu kosztów obrony w postępowaniu dyscyplinarnym w I i II instancji.

Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny zważył, co następuje.

Zażalenie nie jest zasadne. Przypomnieć trzeba, że sąd odwoławczy – sąd dyscyplinarny rozpoznając środek odwoławczy w postępowaniu o zezwolenie na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej jest związany granicami podniesionych zarzutów. Ma tu zastosowanie, na zasadzie *analogii legis*, procedura karna, w tym art. 433 § 1 k.p.k.

W rozpoznawanej sprawie prokurator w zażaleniu postawił wyłącznie zarzut błędu w ustaleniach faktycznych odnoszący się do ustalenia przez Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny, że W. M. nie prowadził pojazdu w stanie nietrzeźwości, gdyż zawartość alkoholu w jego organizmie nie przekroczyła wartości progowej, tj. 0,25 mg/l. Takie ustalenie było wynikiem zastosowania przez Sąd Apelacyjny – Sąd

Dyscyplinarny przepis art. 5 § 2 k.p.k., który stanowi, że wątpliwości, których nie da się usunąć, rozstrzygane są na korzyść oskarżonego. Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny rozpoznając zażalenie prokuratora był związany podniesionym zarzutem odwoławczym. Niepostawienie zarzutu naruszenia art. 5 § 2 k.p.k. oznacza przyjęcie, że przepis ten został trafnie zastosowany. Wobec tego Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny prawidłowo dokonał ustalenia korzystnego dla W. M. co do stanu trzeźwości w czasie prowadzenia pojazdu.

W zażaleniu skarżący podniósł, że jeżeli ustalenie tego stanu zostało dokonane z uwzględnieniem wartości niepewności pomiarowej, to powinno także uwzględniać, iż margines błędu może wynosić nie tylko minus 0,01, ale także plus 0,01. W tym drugim przypadku, zdaniem skarżącego, Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny powinien ustalić, że stężenie alkoholu w organizmie W. M. wynosiło 0,27 mg/l. Rzecz jednak w tym, że takie postąpienie stanowiłoby naruszenie art. 5 § 2 k.p.k. i z tego względu nie mogło zostać poczynione.

Ponadto podnieść trzeba, że stosownie do treści art. 80 § 2c u.s.p. sąd dyscyplinarny wydaje uchwałę zezwalającą na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej, jeżeli zachodzi „dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przez niego przestępstwa”. Dla wydania przez sąd uchwały zezwalającej na pociągnięcie sędziego (w tym w stanie spoczynku) nie jest zatem wystarczające jedynie przypuszczenie popełnienia przez niego przestępstwa, ale nie jest też w żadnym razie wymagana pewność czy też choćby wysokie prawdopodobieństwo w tym zakresie. Wystarczające jest jedynie „dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa”, co należy rozumieć jako sytuację, gdy zebrane w sprawie dowody wskazują, nie w jakikolwiek, ale właśnie dostateczny sposób na to, że sędziemu można postawić zarzut popełnienia przestępstwa (zob. np. uchwały Sądu Najwyższego – Sądu Dyscyplinarnego: z dnia 28 marca 2017 r., SNO 1/17, LEX nr 2261749, z dnia 20 kwietnia 2016 r., SNO 8/16, LEX nr 2032326, z dnia 27 maja 2015 r., SNO 11/15, LEX nr 1731123, czy z dnia 11 lutego 2003 r., SNO 2/03, LEX nr 470215). Chodzi tu zatem jedynie o pewien stopień prawdopodobieństwa, a mianowicie, że wersja wydarzeń zaprezentowana we wniosku prokuratora o zezwolenie na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej jest w wystarczającym stopniu uprawdopodobniona. Jak

zasadnie wskazuje się w orzecznictwie, celem postępowania o zezwolenie na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej nie jest przesądzenie o jego odpowiedzialności karnej (popelnieniu czynu, winie i karze), gdyż jest to wyłączna kompetencja sądu w postępowaniu karnym (zob. np. uchwała Sądu Najwyższego – Sądu Dyscyplinarnego z dnia 13 stycznia 2017 r., SNO 56/16, LEX nr 2209126).

Przechodząc na grunt niniejszej sprawy wskazać trzeba, że Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny miał na uwadze powyższe zapatrywania prawne, o czym przekonują wstępne wywody uzasadnienia jego uchwały. Zapadłe w sprawie rozstrzygnięcie świadczy o tym, że Sąd ten do owych zapatrywań się zastosował. Organ ten stwierdził bowiem, że prokurator na potwierdzenie wniosku o zezwolenie na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej wskazał dowody w postaci: wyniku przeprowadzonego, urządzeniem Alco-Sensor o godz. 8.51, badania stanu trzeźwości W. M., w którym stwierdzono 0,26 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu, wyniku drugiego badania, tym samym urządzeniem, przeprowadzonego o godz. 9.09 - 0,21 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu, wyników kolejnych badań (o godz. 9.52 i 9.56 w KMP w [...] urządzeniem typu Alkometr), które wykazały każdorazowo 0,14 mg/dm³ alkoholu w wydychanym powietrzu, a także zeznań świadków funkcjonariuszy Policji A. D. i P. R., dokonujących zatrzymania sędziego do kontroli drogowej. Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny stwierdził, że jedynym dowodem wskazującym na to, że W. M. znajdował się w stanie nietrzeźwości jest wynik pierwszego jego badania przeprowadzonego o godz. 8.51. Sąd ten słusznie zwrócił uwagę, że w świadectwie wzorcowania dotyczącym urządzenia, za pomocą którego przeprowadzono to badanie, podano wyniki przeprowadzonego jego wzorcowania wraz z wartościami niepewności pomiaru – dla wartości wielkości zmierzonej 0,25 mg/l, poprawka wyniosła 0,00, zaś niepewność pomiaru 0,01 mg/l. Wobec tej niepewności pomiaru – zdaniem Sądu Apelacyjnego – Sądu Dyscyplinarnego – brak było podstaw do stwierdzenia, że w chwili badania zawartość alkoholu w wydychanym powietrzu u W. M. przekraczała 0,25 mg/l, co nie zostało potwierdzone kolejnymi tego rodzaju badaniami. W konsekwencji Sąd ten uznał, że wobec wątpliwości co do rzeczywistego stanu trzeźwości sędziego w stanie spoczynku nie wystąpiły podstawy do przyjęcia, że zachodzi dostatecznie uzasadnione podejrzenie popelnienia przestępstwa z art.

178a § 1 k.k.

Wyrażony przez Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny pogląd jest trafny. Stylistyka art. 80 § 2c u.s.p. wskazuje, że użyty zwrot „dostatecznie uzasadnione” odnosi się do dwóch okoliczności. Pierwsza to popełnienie czynu. Druga to przestępność tego czynu, co oznacza konieczności spełnienia warunków poniesienia odpowiedzialności karnej za przestępstwo. W rozpoznawanej sprawie nie budzi wątpliwości, że W. M. jest sprawcą czynu. Natomiast rozbieżność dotyczy tego, czy dostatecznie zostało uzasadnienie, że czyn ten stanowi przestępstwo.

Odnosząc się do tej rozbieżności na wstępie należy zauważyć, że do ustaleń faktycznych czynionych pod kątem wypełnienia znamion strony przedmiotowej i podmiotowej przestępstwa ma zastosowanie art. 5 § 2 k.p.k. Rozstrzyganie powstałych w tym zakresie wątpliwości, których nie można usunąć, objęte jest dyspozycją tego przepisu. Wobec tego niedopuszczalne jest czynienie ustaleń faktycznych na niekorzyść, co w postępowaniu o zezwolenie na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej może prowadzić do stwierdzenia braku dostatecznie uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa.

W rozpoznawanej sprawie wnioszek o zezwolenie dotyczył podejrzenia popełnienia przestępstwa z art. 178a § 1 k.k. Do znamion strony przedmiotowej tego przestępstwa należy „stan nietrzeźwości”, którego definicję zawiera art. 115 § 16 k.k. Wobec tego ustalenia faktyczne czynione w aspekcie tego znamienia muszą dostatecznie uzasadniać podejrzenie, że w takim stanie był W. M. jako kierujący pojazdem. Wykładnia językowa użytego w art. 80 § 2c u.s.p. zwrotu „dostatecznie uzasadnione” prowadzi do stwierdzenia, że chodzi tu o stan podejrzenia popełnienia przestępstwa, który powinien osiągnąć taki poziom, przy którym na podstawie zgromadzonych dowodów przekonujące i słuszne jest podejrzenie popełnienia przestępstwa. Stan taki osiągnany jest wówczas, gdy co do tego podejrzenia nie ma wątpliwości.

W rozpoznawanej sprawie możliwy margines błędu wyniku pomiarowego – zgodnie z regułą rozstrzygania określoną w art. 5 § 2 k.p.k. – musiał zostać uwzględniony na korzyść W. M.. Na tej podstawie Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny prawidłowo poczynił ustalenie faktyczne, że stężenie alkoholu w organizmie sędziego w stanie spoczynku nie przekroczyło 0,25 mg/l. Wynika to z

faktu, że na podstawie materiału dowodowego przedstawionego przez prokuratora, wątpliwości co do rzeczywistej zawartości alkoholu w organizmie W. M. w aspekcie znamienia „stan nietrzeźwości”, nie można było rozwiązać. Późniejsze wyniki badania wskazują bowiem jednoznacznie, że była to wartość niższa od wartości progowej, zaś pierwsze badanie, przekraczające ten próg o 0,01 mg/l jest obarczone marginesem błędu właśnie o takiej wartości, który powoduje dekompletację znamion strony przedmiotowej przestępstwa z art. 178a § 1 k.k.

W zażaleniu prokurator nie wykazał, aby istniała realna możliwość poczynienie innych ustaleń faktycznych. Wzmiankowane badania retrospektywne nie mogły doprowadzić do innego ustalenia niż poczynione przez Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny w sytuacji, gdy tylko jeden wynik pomiaru przekroczył wartość graniczną i to w sposób minimalny, tj. 0,01 mg/l, obarczony ponadto marginesem błędu pomiarowego wynoszącym właśnie taką wartość. Nie ma ponadto innego materiału dowodowego, na podstawie którego można byłoby zweryfikować jednoznacznie stan trzeźwości W. M.. Podnoszona w zażaleniu możliwość uzyskania go od niego po postawieniu zarzutu jest mało prawdopodobna z uwagi na zakaz wynikający z art. 74 § 1 k.p.k. i prawo do odmowy składania wyjaśnień.

Dlatego też Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny słusznie uznał, że brak było podstaw do stwierdzenia, że W. M. znajdował się w stanie nietrzeźwości prowadząc pojazd mechaniczny z uwagi na okoliczność dotyczącą niepewności pomiaru co do wartości 0,01 mg/l. Takie stanowisko znajduje podstawę w treści powołanego przez ten Sąd art. 5 § 2 k.p.k. Przepis ten nakazuje, aby przy wydawaniu każdego rozstrzygnięcia, a więc także w przedmiotowym postępowaniu, niedające się usunąć wątpliwości rozstrzygać na korzyść osoby podejrzanej o popełnienie przestępstwa.

Wobec niestwierdzenia uchybienia wskazywanego w zarzucie zażalenia, Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny utrzymał w mocy zaskarżoną uchwałę.

Wniosek obrońcy zawarty w odpowiedzi na zażalenie o zasądzenie na rzecz sędziego zwrotu kosztów obrony w postępowaniu dyscyplinarnym w I i II instancji należało uwzględnić, ale tylko za instancję, w której Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny rozpoznawał sprawę. Podstawą zasądzenia tych kosztów jest odpowiednio stosowny art. 636 § 1 k.p.k. w zw. z § 11 ust. 2 pkt 6 rozporządzenia

Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1800 ze zm.).

Mając na uwadze powyższe okoliczności, Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny orzekł, jak na wstępie.

kc